

การถอดองค์ความรู้ (KM) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่
อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

เรื่อง เกษตรผสมผสาน

ชื่อเกษตรกร นายวัฒนา ใจชื่อ

เลขประจำตัวประชาชน ๓๗๐๐๕๐๐๖๘๗๓๔๘

เกิดเมื่อ ๒๐ เมษายน ๒๕๐๘

สัญชาติ ไทย นับถือศาสนา พุทธ อายุ ๕๑ ปี

ที่ ๔๙ หมู่ ๔ ตำบลบ้านยาง อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

เบอร์โทร ๐๘๓ ๑๓๙๒๑๔๙

วันที่บันทึกข้อมูล ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๙

๑. ความเป็นมา

“ ทำอย่างไรให้อยู่อย่างยั่งยืน ” ความคิดของ คุณวัฒนา ใจชื่อ เกษตรกรหมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านยาง อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม หลังจากเจอความสุขชีวิตกับความล้มเหลวในการทำอาชีพเกษตร โดยปลูกพืชเชิงเดี่ยวในพื้นที่ ๑๒ ไร่ของตนเอง คุณวัฒนา ใจชื่อ เล่าว่า แรกเริ่มทำอาชีพเกษตรปี พ.ศ.๒๕๓๐ นั้นปลูกฝรั่งในพื้นที่ทั้งหมดที่มี ไร่ราคาดีมาก เป็นที่ต้องการของตลาด มีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อถึงบ้าน มีรายได้ ๓,๐๐๐-๔,๐๐๐ บาท/สัปดาห์ ต่อมาเมื่อเกษตรกรในหมู่บ้านหันมาให้ความสนใจปลูกฝรั่งกันมากขึ้นจึงทำให้ราคาถูกลง ผลผลิตล้นตลาด ขายไม่ได้และเหลือเน่าเสียหาย ครอบครัวจึงขาดรายได้ จึงเปลี่ยนความคิดหันมาลองทำปศุสัตว์บ้างโดยเลี้ยงโคพันธุ์ชาร์โรลส์ แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากต้องแบกรับภาระต้นทุนอาหารที่สูงมาก

ในภาวะเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันสูง อีกทั้งประสบปัญหาในการทำเกษตรของตนเองนั้น ปี ๒๕๕๓ มีเจ้าหน้าที่เกษตรเข้ามาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการทำเกษตรผสมผสาน การลดต้นทุนการผลิตด้วยวิธีการต่างๆ พาศึกษาดูงานเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพเกษตร รวมทั้งได้ศึกษาดูงานที่ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ จังหวัดนครนายก ซึ่งเป็นศูนย์เรียนรู้ตามโครงการพระราชดำริ ทำให้เกิดแนวคิดอยากเปลี่ยนแปลงการทำเกษตรของตนเองบ้างให้เป็นเกษตรผสมผสานเกิดการเกื้อกูลกันของกิจกรรมในสวนโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีการเลี้ยงปลา ปลูกพืชที่หลากหลายเช่น ปลูกข้าว ฝรั่ง กลัวยหอมทอง ชะอม มะม่วง เน้นปลูกทุกอย่างที่กิน เพื่อลดรายจ่ายในครัวเรือนและมีผลผลิตออกสู่ตลาดทั้งปี เน้นความยั่งยืนทางอาหาร ไม่ยึดติดว่าจะต้องได้ในปริมาณมากแต่สามารถมีเหลือขายสร้างรายได้ตลอดหาตลาดทำการขายผลผลิตสู่ผู้บริโภคโดยตรงไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง ทำให้สามารถกำหนดราคาได้เอง นอกจากนี้ยังหันมาใช้สารชีวภัณฑ์แทนสารเคมีซึ่งช่วยลดต้นทุนการผลิตได้เป็นอย่างมากและได้สุขภาพที่ดีปลอดภัยจากสารเคมีจนปัจจุบันประสบความสำเร็จ มีความเป็นอยู่ที่ดี มีสุขภาพที่ดีขึ้น พึ่งพาตนเองค่อยเป็นค่อยไป พอกิน พอใช้ ดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

๒. องค์ความรู้ที่ใช้การประกอบอาชีพ และงานที่ภาคภูมิใจ

๒.๑ เทคนิคการทำเกษตรผสมผสาน

- เทคนิคการปรับปรุงบำรุงดิน
- การควบคุมกำจัดวัชพืชในนาข้าวชายพันธุ์

- เทคนิคการให้ปุ๋ยและสารชีวภัณฑ์

๒.๒ การนำของเหลือที่ได้จากผลผลิตทางการเกษตร มาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น การทำปุ๋ยหมัก ใช้หมักดิน และนำไปเป็นอาหารปลา

๒.๓ เป็นศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลบ้านยาง

๒.๔ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยสั่งตัดและสารชีวภัณฑ์ในนาข้าว ในตำบลบ้านยาง และเป็นที่ยอมรับของเกษตรกรทั่วไปทั้งในและนอกพื้นที่ด้านการผลิตข้าวพันธุ์ที่มีคุณภาพ

๒.๕ เป็นศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนและศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

๒.๖ เป็นประธานศูนย์ข้าวชุมชน กลุ่มมีการระดมความคิด แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการปลูกข้าวให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งในปี ๒๕๕๗ ประกวดศูนย์ข้าวชุมชน ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ ๑ ระดับจังหวัด

๒.๗ มีการรวมกลุ่มผู้ปลูกข้าวในชุมชนจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกข้าวตำบลบ้านยาง

๒.๘ เป็นศูนย์เพิ่มผลผลิตภาพการผลิตสินค้าทางการเกษตร

๓. สรุปองค์ความรู้ที่ต้องใช้

๓.๑ การผลิต

- เทคนิคการฟื้นฟูบำรุงดิน
- เทคนิคการให้ปุ๋ยและชีวภัณฑ์
- เทคนิคการตัดแต่งกิ่ง, ต้นฝรั่ง
- เทคนิคการควบคุมกำจัดวัชพืชในนาข้าวชายพันธุ์

๓.๒ การตลาด

- หาดตลาดเอง
- จำหน่ายสู่ผู้บริโภคโดยตรง
- การผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ แล้วตลาดจะเข้ามาหาเอง

๔. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๔.๑ ดำเนินการทำเกษตรแบบผสมผสานเน้นให้เกิดการเชื่อมโยงกันในกิจการที่ทำ เช่นเศษเหลือใช้จากพืชผักใช้เป็นอาหารปลา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และมีผลผลิตที่หลากหลายสามารถเก็บขายสู่ตลาดตลอดทั้งปี

๔.๒ เน้นการรักษาสมดุลธรรมชาติ รักษาสิ่งแวดล้อม โดยใช้หลักการหมักดินเข้าช่วยในการดูแลรักษาดิน งดใช้สารกำจัดวัชพืชและการลดต้นทุนการผลิต โดยลดการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีในการทำเกษตร เช่นการใช้ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักชีวภาพ น้ำหมักชีวภาพ ไตรโคเรเตอร์มาร์และบิวเวอร์เรีย

๕.แนวคิดในการทำงาน

๕.๑มีใจรักในงานที่ทำ

๕.๒. อดทน มีความซื่อสัตย์กับตนเอง

๕.๓. เปิดใจยอมรับความรู้ใหม่ เรียนรู้และลงมือปฏิบัติ

๕.๔. สร้างแรงจูงใจให้คนในชุมชน ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง และนำไปเป็นแนวทางในการทำการเกษตรของตนเอง

๕.๕. สร้างความเชื่อมโยงกันระหว่างกิจกรรมภายในสวนไร่นา

๖. หลักคิดในการประกอบอาชีพการเกษตร

๖.๑. นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการทำการเกษตรและดำเนินชีวิต ดังที่ว่า

“ความพอเพียง” หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติทุกระดับให้มีความมั่นคงต่อคุณธรรม คือ มีความซื่อสัตย์ อดทน ความเพียร ความรอบคอบและต้องใฝ่รู้ทั้งทางโลกและทางธรรมโดยสม่ำเสมอ

๖.๒. เน้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เน้นเกษตรกรรมธรรมชาติ เลี้ยงดินหม่มดิน ให้ดินเลี้ยงพืช

๖.๓. ใช้วิชาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ประยุกต์ใช้ในการทำการเกษตร

ผู้บันทึกความรู้ ชื่อ – สกุล นางสาวสุภาวดี ขำอิม ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
สังกัด สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
ติดต่อได้ที่ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
โทร๐-๓๔๒๕-๒๗๕๓